

Sygn. akt: III AUa 396/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze (spr.)

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSO del. Dorota Rzeźniowiecka.

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **S. B. przy udziale zainteresowanego Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o ustalenie ubezpieczenia,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 18 stycznia 2013 r., sygn. akt: V U 1826/12;

1. oddala apelację;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. na rzecz Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 396/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.09.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W.. stwierdził, że S. B. jako osoba wykonująca na rzecz płatnika - Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P. umowy zlecenia, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym - emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od dnia 30.04.2006r. do 30.03.2008r. oraz od dnia 01.04.2008r. do 02.01.2011 r.

Z decyzją powyższą nie zgodził się S. B., który ostatecznie, na rozprawie w dniu 21.12.2012r. podniósł, że zaskarża ją w całości, gdyż jako emeryt prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą nie powinien podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu umów zlecenia realizowanych na rzecz Inspektoratu Weterynarii, zważywszy że przedmiotem tychże umów było wykonywanie czynności mieszczących się w ramach uskutecznionej działalności.

Odwołanie S. B. poparł wezwany w charakterze zainteresowanego Powiatowy Inspektorat Weterynarii w P..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 18 stycznia 2013 roku Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że ustalił, iż odwołujący z tytułu umów zlecenia realizowanych na rzecz Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w P. w okresie od dnia 30.04.2006r. do 30.03.2008r. oraz od dnia 01.04.2008r. do 02.01.2011 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu.

Sąd Okręgowy ustalił, że: S. B., z zawodu lekarz weterynarii, od dnia (...) jest uprawniony do emerytury. Ostatnim miejscem jego pracy był Wojewódzki Zakład (...) w K. - Oddział Terenowy w P., gdzie pracował do 30.11.1990 r.

Dalej Sąd ustalił, że od dnia 01.12.1990r. wnioskodawca prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług weterynaryjnych. Powiatowy Lekarz Weterynarii wyznaczył wnioskodawcę do wykonywania czynności z zakresu działania inspekcji weterynaryjnej. Określenie zakresu i miejsca ich wykonywania, jak również ustalenie wysokości wynagrodzenia następowało w formie umów zlecenia zawieranych kolejno od roku 2004 poczynając. W umowach tych odwoływano się do ustawy o „Inspekcji Weterynaryjnej” oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi „w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez Powiatowego Inspektora Weterynarii,„. Z tytułu realizacji tych umów, zleceniodawca, zgłaszał odwołującego do ubezpieczenia zdrowotnego za okres od dnia 01.09.2004 do 30.03.2008r. oraz od 01.04.2008r. do 02.01.2011 r. Odwołujący z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu i z tego źródła przychodu opłaca stosowną składkę.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy, powołując się na treść art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 9 ust. 2, 2a i 5 ustawy z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585, ze zmianami) oraz art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 13 ust. 8 ustawy z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku Nr 361), uznał odwołanie S. B. za zasadne.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że spór w przedmiotowej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy z tytułu zawartych umów zlecenia, S. B. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom, to jest emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, a w związku z tym, czy Powiatowy Inspektorat Weterynarii był zobowiązany do opłacenia z tego tytułu stosownych składek.

Sąd doszedł do przekonania, że dochody, jakie osiągał odwołujący z tytułu realizacji zawieranych z Inspektoratem Weterynarii umów zlecenia, należy traktować jako wynikające z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Zawierane umowy stanowiły część składową procesu, jakim jest działalność gospodarcza prowadzona przez wnioskodawcę i nie stanowiły odrębnego od niej tytułu ubezpieczenia.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył organ rentowy apelacją w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 6 ust. 1 pkt. 5 w związku z art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 ze zm.) przez niewłaściwe ich zastosowanie i przyjęcie, że odwołujący S. B. z tytułu (...)00 umów zlecenia realizowanych na rzecz Powiatowego Inspektora Weterynarii w P. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, gdyż wykonywał te umowy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej;
- art. 6 ust. 1 pkt. 4 w związku z art. 9 ust. 4a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 ze zm.) poprzez błędne ich niezastosowanie i przyjęcie, że odwołujący S. B. w spornych okresach z tytułu umów zlecenia realizowanych na rzecz Powiatowego Inspektor Weterynarii w P. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, podczas gdy z

całokształtu okoliczności sprawy bezsprzecznie wynika, iż przedmiotowe umowy zlecenia stanowiły odrębny tytuł ubezpieczenia społecznego, a nie - jak uznał Sąd - były „częścią” prowadzonej działalności gospodarczej;

2) naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 233 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 Nr 43 poz. 296 ze zm.) statuującego zasadę swobodnej oceny dowodów poprzez błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy, polegający na arbitralnym, dowolnym, bezpodstawnym przyjęciu, iż odwołujący S. B. w spornych okresach, umowy zlecenia realizował na rzecz Powiatowego Inspektora Weterynarii w P. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a nie obok niej, podczas gdy z całokształtu okoliczności sprawy bezsprzecznie wynika, iż przedmiotowe umowy zlecenia nie były „częścią” prowadzonej działalności gospodarczej i wobec tego winny stanowić odrębny, obowiązkowy tytuł ubezpieczenia społecznego;
- art. 233 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 Nr 43 poz. 296 ze zm.) statuującego zasadę swobodnej oceny dowodów poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na dowolnym, bezpodstawnym przyjęciu, iż dochody jakie osiągał odwołujący z tytułu umów zlecenia zawartych z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w P. należy traktować jako wynikające z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie tylko nie uzasadnia, ale w całości przeczy takim twierdzeniom;
- art. 477¹⁴ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964r kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 Nr 43 poz. 296 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie i bezzasadne przyjęcie, że istnieją podstawy do uwzględnienia odwołania wobec błędnego ustalenie, że odwołujący w spornych okresach realizował zlecenia na rzecz Powiatowego Inspektora Weterynarii w P. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej;
- 477 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 Nr 43 poz. 296 ze zm.) poprzez jego zastosowanie i zmianę decyzji organu rentowego pomimo istnienia uzasadnionych podstaw do jego oddalenia tj. przyjęcia, że odwołujący podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartych umów zlecenia.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że z zawartych umów nie wynika, aby odwołujący czynności określone w umowie wykonywał w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej gdyż umowa jako stronę wskazuje lek. wet. S. B.. W § 3 pkt 3 umowy z dnia 02.01.2010 r. zleceniobiorca oświadczył, że „posiada odrębny tytuł ubezpieczenia społecznego” co przy uwzględnieniu powyższych ustaleń prowadzi do wniosku, iż umowa zlecenia nie mogła być, jak przyjął Sąd I instancji, „częścią” składową procesu, jakim jest działalność gospodarcza”.

Nadto organ rentowy wskazał, że odwołujący wystawiał rachunki do umowy, a nie faktury VAT, a płatnik czyli Powiatowy Inspektor Weterynarii obliczał i potrącał składki na ubezpieczenie zdrowotne, a także zaliczkę na podatek dochodowy. Co więcej, o tym, że przedmiotowe umowy zlecenia nie były częścią składową prowadzonej przez odwołującego działalności gospodarczej przesądza fakt zgłoszenia S. B. przez płatnika Powiatowy Inspektorat Weterynarii do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zawartych umów zlecenia w okresach od 01.09.2004r do 30.03.2008r oraz od 01.04.2008r do 02.01.2011r.

Zdaniem skarżącego zgromadzone w sprawie dowody, a przede wszystkim fakt zgłoszenia odwołującego do ubezpieczenia zdrowotnego przez płatnika, w sposób jednoznaczny wskazują, iż odwołujący zawarł umowy z płatnikiem, nie w ramach lecz niejako obok prowadzonej działalności gospodarczej. Gdyby wolą stron było wykonywanie umów przez odwołującego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, to przychód z tytułu umowy rozliczałby w ramach prowadzonej przez siebie księgowości (zasady ogólne, ryczałt itp.). Przychód ten nie byłby rozliczany (obliczenie wysokości podatku, przekazanie podatku do urzędu skarbowego itp.) przez płatnika

składek, płatnik nie naliczałby i potrącał składki na ubezpieczenia zdrowotne, a odwołujący wystawiałby nie rachunek lecz fakturę VAT, rozliczałby przychód tylko z działalności gospodarczej PIT-36, nie składałby oświadczeń o których mowa powyżej w pkt. 1 i 5 czy też wreszcie nie zostałyby zgłoszone z tytułu umowy zlecenia do ubezpieczenia zdrowotnego.

S. B. złożył odpowiedź na apelację, w której wniósł o oddalenie apelacji ZUS w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie odnosi skutku, gdyż Sąd Okręgowy wydał prawidłowy wyrok, który znajduje uzasadnienie w okolicznościach faktycznych sprawy, jak i w treści obowiązujących przepisów.

Zgodnie z przyjętymi w sprawie ustaleniami S. B. poczynając od 30 kwietnia 2006 roku jest uprawniony do emerytury. Równocześnie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług weterynaryjnych. Powiatowy Lekarz Weterynarii wyznaczył odwołującego do wykonywania czynności z zakresu działania inspekcji weterynaryjnej. Określenie zakresu i miejsca ich wykonywania, jak również ustalenie wysokości wynagrodzenia, następowało w formie umów zlecenia zawieranych kolejno poczynając od 2004 roku. W umowach tych odwoływano się do ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez Powiatowego Inspektora Weterynarii.

Sąd Okręgowy trafnie zauważył, że spór w sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy z tytułu zawartych umów zlecenia S. B. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom, to jest emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, a w konsekwencji, czy Powiatowy Inspektorat Weterynarii był zobowiązany do opłacenia z tego tytułu stosownych składek.

Analizując powyższe zagadnienie należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że uprawnienie Powiatowego Lekarza Weterynarii do wyznaczania lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji do wykonywania ustawowych zadań Inspekcji wynika z art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, ze zmianami). Wyznaczenie do wykonywania następuje w drodze decyzji administracyjnej określającej rodzaj i zakres przekazanych do wykonania czynności. Wykonywanie tych czynności następuje po zawarciu przez powiatowego lekarza umowy z wybranymi osobami (w niniejszej sprawie: lekarzami weterynarii).

Mając na uwadze powyższe regulacje prawne stwierdzić należy, że decyzja wyznaczająca S. B. do wykonywania czynności w imieniu Powiatowego Lekarza Weterynarii uprawniała go do wykonywania czynności z zakresu inspekcji weterynaryjnej. Natomiast zawierane w jej następstwie umowy określały rodzaj czynności zleconych odwołującemu, ich zakres oraz miejsce wykonywania, jak również wysokość wynagrodzenia i termin jego zapłaty.

Przechodząc do kwestii rodzaju składek, jakie winien odprowadzić Powiatowy Inspektorat Weterynarii od przedmiotowych umów wskazać należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585, ze zmianami) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym. Z kolei przepis art. 6 ust. 1 pkt 4 stanowi, że obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają osoby fizyczne, które wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. W rozpoznawanej sprawie szczególną uwagę należy zwrócić na treść art. 9 ust. 2 i 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym sytuacja jest odmienna, gdy przedmiot umowy zlecenia pokrywa się z zakresem prowadzonej działalności, czyli gdy praca jest wykonywana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, pod warunkiem, że przychód uzyskiwany z umowy zlecenia i działalności gospodarczej jest traktowany przez przepisy podatkowe jako przychód z działalności gospodarczej. W myśl art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 749, ze zmianami) źródłem przychodów jest działalność wykonywana osobiście oraz pozarolnicza działalność gospodarcza. Z

kolei zgodnie z art. 13 ust. 8 cytowanej ustawy można traktować jako przychód z działalności innej niż wykonywana osobiście, przychód uzyskany na podstawie umów zawieranych przez podatnika w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji trafnie uznał, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z taką właśnie sytuacją. Chybiony jest zarzut apelującego, że czynności S. B. z tytułu umowy zlecenia nie mogły być realizowane w ramach działalności gospodarczej z uwagi na sposób rozliczania przez odwołującego przychodu z tytułu tychże umów. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 czerwca 2009 roku (III UK 24/09) wskazuje, że poszukiwanie uzasadnienia twierdzenia skarżącego o tym, że rozważane czynności zainteresowanego nie mogły być wykonywane w ramach działalności gospodarczej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych jest bezpodstawne, ponieważ ustawa podatkowa nie określa podstaw podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, gdyż samodzielnie reguluje to ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych – wyrok SN z 11 sierpnia 2009 r., III UK 27/09, LEX nr 533671. Sąd Apelacyjny w pełni podziela zaprezentowany wyżej pogląd. Powyższą regułę o pierwszeństwie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy odnieść także do argumentu apelującego, który podnosi, że zgłoszenie S. B. do ubezpieczenia zdrowotnego przez Powiatowy Inspektorat Weterynarii świadczy o tym, iż wykonywanie czynności w ramach inspekcji weterynaryjnej stanowi samodzielną podstawę podlegania ubezpieczeniom społecznym. Tym samym niesłuszne jest stanowisko organu rentowego, który wydziela umowy zlecenia zawarte przez odwołującego z organem Inspekcji Weterynaryjnej z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zważywszy, że przedmiot tej działalności pokrywa się z przedmiotem tychże umów.

Konkludując, Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w subsumcji stosując powołane wyżej przepisy, gdyż ustalony stan faktyczny odpowiada ich hipotezie. Zwrócić należy skarżącemu uwagę, że naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie, to - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 marca 1999 roku, III CKN 206/98 (OSNC 1999, nr 10, poz. 183) - kwestia prawidłowego odniesienia normy prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego, sprawa właściwego skonfrontowania okoliczności stanu faktycznego z hipotezą odnośnej normy prawnej i poddanie tego stanu ocenie prawnej na podstawie treści tej normy. Sąd nie popełnia bowiem błędu w subsumcji, jeżeli przyjęte ustalenia faktyczne „podkłada” pod prawidłowo dobrany przepis prawa.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał trafnej oceny dowodów, którymi są przede wszystkim dowody z przedłożonych do akt sprawy dokumentów w postaci między innymi umów zawartych między S. B. a Powiatowym Lekarzem Weterynarii czy też dokumentów zawartych w aktach organu rentowego. Nie ma racji skarżący, że Sąd Okręgowy naruszył dyrektywy płynące z treści art. 233 § 1 k.p.c. uznając w oparciu o przedstawione dowody, że przedmiot umów zawartych przez odwołującego z organem Inspekcji Weterynaryjnej pokrywa się z przedmiotem prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. S. B. prowadzi bowiem działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług weterynaryjnych i takie też usługi wykonywał na podstawie umów zlecenia zawartych z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w P..

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w treści art. 98 § 1 k.p.c. ustalając je zgodnie z § 2 ust. 1 – 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 490).